

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Skagens Gren og Skagerrak
Natura 2000-område nr. 1
Habitatområde H1

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Nordjylland

Forsidefoto:

Havtorn og hvid klit på Skagens Odde

Fotograf: Bjarne Aabrandt Jensen

ISBN: 978-87-7564-706-4

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	6
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	11
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	11
1.4.2 Befolkningen	12
1.4.3 Menneskets sundhed	12
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	12
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	13
1.4.6 Landskab.....	13
1.4.7 Arter	14
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	14
1.5 Eksisterende miljøproblemer	14
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	15
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	15
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	16
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	19
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	20
1.10 Overvågning	21

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførslen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 1, Skagens Gren og Skagerrak er udpeget som habitatområde nr. 1 Skagens Gren og Skagerrak og ligger geografisk op mod grænsen til Sverige og Norge.

I området findes en høj forekomst af marsvin, som grundet beliggenheden af Natura 2000-området, tilhører Nordsø/Skagerrak-populationen. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin og vurderes at være stabil over den 22 årige undersøgelsesperiode.

Natura 2000-planen bidrager til at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri, dels for beskyttelse af marsvin mod bifangst og dels af hensyn til marine naturtyper så som sandbanke. I Natura 2000-området planlægges desuden regulering af fiskeri på stenrev. Planens indsatser vurderes potentielt at kunne få en gavnlig effekt på marsvin og øvrige arter, som lever op til og i området. Der kan i denne sammenhæng også være tale om arter, der bevæger sig over landegrænser. En af disse arter er stavsild, som også er på udpegningsgrundlaget for området. Der findes dog ingen data for bestanden af stavsild i området, derfor er det ikke muligt at vurdere omfanget af planens grænseoverskridende positive effekt på denne art.

I området findes mallemuk og storkjove, begge fuglearter, der vil kunne bevæge sig på tværs af landegrænser. En evt. regulering af fiskeri i dette område vurderes potentielt at kunne have en påvirkning på mallemuk pga. en reduceret mængde fiskeriaffald, som er en nem fødekilde for arten. Dette vurderes potentielt også indirekte at kunne påvirke storkjove, som præderer på mallemuk i området. Da planens indsatser om fiskeriregulering udelukkende går på at vurdere behovet for, eller fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for fiskeriregulering, kendes hverken omfanget eller beskaffenheden af en evt. regulering. Det er derfor heller ikke muligt at vurdere positive eller negative påvirkninger heraf, nærmere.

Såfremt det af hensyn til stenrev vurderes nødvendigt at færdiggøre fiskeriregulering i Natura 2000-området, eller der vurderes behov for at fastsætte eventuel anden regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Områdets terrestriske del er ikke biologisk eller geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består i forhold til områdets terrestriske naturtyper udelukkende af tiltag fx. mht. afgræsning og hedepleje, som

vurderes at kunne påvirke lokalt. Det vurderes derfor ikke, at Natura 2000-planen har grænseoverskridende påvirkninger ud over de ovenfor beskrevne.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-område nr. 1 er især udpeget for at beskytte de sammenhængende forekomster af rime-dobbe landskab og klitnatur. Natura 2000-planens indsatsprogram bidrager til at skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx gennem arbejdet for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, herunder hedepleje og bekæmpelse af invasive arter. Planen rummer ligeledes indsatser vedrørende udlægning af arealer til urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser og aftaler om udlægning af urørt skov.

Planens indsatser for naturtyperne er ligeledes med til at gavne træk- og ynglefugle og arter i området, fx. markfirben.

Den sikring og forbedring af naturgrundlaget, som forventes som følge af Natura 2000-planens indsatsprogram forventes at gavne landskabsværdien i området. Planen vil potentielt give befolkningen adgang til en mere spændende natur. Planen kan indirekte bidrage positivt til menneskers sundhed gennem et større incitament til rekreative aktiviteter samt forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området. Natura 2000-planens indsatser kan også modvirke tilgroning af fortidsminder, og medvirker dermed til at sikre kulturarven. Realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter samt vandområdeplanen for området.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapning, hvilket vurderes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Mål for forbedring af vandkvaliteten, fx i form af reduktion af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet de marine naturtyper, ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin. Som led i Natura 2000-planens indsatsprogram fortsættes desuden arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder, hvilket ligeledes forventes at påvirke det marine dyre- og planteliv i området positivt.

Såfremt det af hensyn til stenrev vurderes nødvendigt at færdiggøre fiskeriregulering i Natura 2000-området eller der vurderes behov for at fastsætte eventuel anden regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at området sikres som et godt levested for den høje forekomst af marsvin. Desuden sikres de marine naturtyper en rig fauna og bundvegetation.

På land sikres og genskabes et lysåbent, lavt-voksende og sammenhængende klitlandskab i den vestlige og sydlige del af området, og den nordøstlige del af området udlægges til naturlig dynamik og klit udvikling, med en naturlig plantesuccession, fri for invasive arter.

De marine naturtyper sandbanke (1110) og rev (1170), som begge har en stærkt ugunstig bevaringsstatus, sikres. Endvidere sikres Klitlavning (2190), klithede (2140), grå/grøn klit (2130), havtornklit (2160), forklit (2110), hvid klit (2120), grårisklit (2170) og skovklit (2180). Nævnte naturtyper har enten stærk ugunstig bevaringsstatus, særlige forekomster i Danmark eller biogeografisk store forekomster i området.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Den økologiske integritet for området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundslande og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Natura 2000-område nr. 1 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-atlantiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af havstrategien og af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for

klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegningsgrundlaget af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om naturnationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Arealerne med Klitlavning (2190) er udbredt i hele området og strækker sig typisk tværs over Skagens Odde i øst-vestgående retning. Størstedelen af arealerne (omkring 80 %) er i moderat tilstand, mens den resterende del er i god tilstand. Årsagen til den overvejende moderate tilstand

er især, at arealerne med naturtypen i 2018, hvor arealerne blev kortlagt, bar udtalt præg af udtørring. Det afspejles bl.a. i, at de positive naturtype-karakteristiske strukturer så som forekomst af små amfibiske arter samt partier med rigkærs-vegetation havde en mindre grad af udbredelse, samtidig med, at de negative strukturer så som monoton og artsfattig vegetation uden amfibiske arter var mere udbredte. Også tilgroning med vedplanter er på dele af arealerne med klitlavning medvirkende til, at disse er i kategorien moderat tilstand.

Naturtypen klithede (2140) findes fortrinsvist vest for Batterivej, men også øst herfor i den sydlige del af området. Omkring 80% af arealerne med klithede er i god tilstand, og den resterende andel i moderat tilstand (dog er en meget lille del i ringe tilstand). På arealerne i moderat tilstand er der generelt registreret et lavt artsindeks, med lidt flere problemarter og lidt færre særligt følsomme arter sammenlignet med arealerne i god tilstand. På omkring halvdelen af arealet i moderat tilstand er der endvidere registreret spredt forekomst af invasive arter i form af rynket rose, bjergfyr og sitkagran.

Omkring 2/3 af arealet med grå/grøn klit (2130) er i moderat - og en lille del i ringe tilstand. Arealerne i god tilstand er helt fri for problemarter, mens der på arealerne i moderat og ringe tilstand bl.a. er registreret problemarter på ca. halvdelen af naturtypen, hvilket afspejles i et lavt artsindeks. Endvidere er der registreret tilgroning med mellemhøje og høje græsser/urter på dele af arealet samt spredte forekomster af vedplanter og invasive arter på størstedelen af arealerne med grå/grøn klit.

Havtornklit (2160) er udbredt i den nordlige del af området og strækker sig typisk tværs over hele området i øst-vestgående retning. Arealerne med havtornklit er overvejende i god tilstand, men omkring en fjerdedel er i moderat tilstand hvilket primært skyldes, at der her er registreret et lavt artsindeks (bl.a. er der generelt færre særligt følsomme arter end på arealerne i god tilstand) samt tilstedeværelsen af invasive arter - fortrinsvist rynket rose.

Arealet med forklit (2110) er beliggende yderst langs kysten i den nordvestlige del af området. Hele arealet er i god tilstand, med højt artsindeks, fri dynamik til kysten og fravær af invasive arter.

Hvid klit (2120). Arealet med hvid klit, er beliggende lige inden for arealerne med forklit. Omkring 1/5 af arealet med hvid klit er i høj tilstand, og den resterende del i god tilstand. Der er fri dynamik på arealerne med hvid klit samt et højt artsindeks hvilket bl.a. afspejler, at der er registreret mange særligt følsomme arter på arealet.

Arealerne med gråris (2170) er i moderat tilstand på omkring 3/4 af arealet hvilket bl.a. skyldes, at der på disse arealer er et relativt lavt artsindeks. Der er registreret spredte forekomster af invasive arter på hele arealet med grårisklit i form af bjergfyr, sitkagran og rynket rose.

Den eneste skovnaturtype, som er kortlagt i området er skovklit (2180).

Inden for området er der i alt i den seneste naturtype-kortlægning (2016-19) kortlagt knap 7 ha med skovklit.

Arealerne med skovklit ligger overvejende lige nord og vest for P-pladsen på Grenen, og den resterende del lige øst for den nordlige del af Batterivej.

I naturtypen skovklit (2180) er der registreret 1-5 store træer/ha på ca. 30% af arealet. Der er registreret over 10 stykker liggende dødt ved/ha på ca. 30 % af arealet. Der er desuden registreret 1-5 stykker stående dødt ved/ha på ca. 30% af arealet.

Jf. seneste Artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatyper.

I Natura 2000-området er der kortlagt en sø med habitatnaturtypen søbred med småurter (3130). Søen er vurderet til at være i god tilstand.

I området er der endvidere kortlagt tre småsøer med habitatnaturtypen kransnålalgesø (3140), en af dem er beregnet til at være i god tilstand, de to andre er der endnu ikke beregnet tilstand for.

Naturtyperne næringsrige søer (3150) og brunvandet sø (3160) er ikke kortlagt i området.

I dette Natura 2000-område er der habitatnaturtypen vandløb med vandplanter (3260) registreret på 0,4 km i blandt andet Skiverrende. Natura-2000 området er omfattet af vandområdeplanen for Jylland og Fyn.

Områdets marine naturtyper er kortlagt i 2017 i den forbindelse er der kortlagt 2 marine naturtyper i form af sandbanker og stenrev.

Sandbanker (1110) udgør med sine 1.712 ha områdets mest dominerende marine naturtyper, men dækker dog kun ca. 0,5 % af habitatområdets areal. Sandbankerne findes i den sydvestlige del af habitatområdet, hvor vanddybden varierer mellem 11 og 22 m. Der blev fundet meget begrænset epifauna på sandbankerne. Der blev ikke fundet makroalger, hvilket skyldes mangle på lys og manglende substrat til fasthæftning. Af særlige arter er der fundet *Thia Scutellata* i klassen storkrebs, som er rødlistet af HELCOM og få individer af havbørsteormen *lanice*, som i større antal kan lave revdannelse.

Stenrev (1170) findes også i den sydvestlige del af habitatområdet, og dækker kun ca. 0,1 % af habitatområdets areal. De findes på en varierende vanddybde på ca. 8-22 m. Artsdiversiteten og antallet af epifauna var højere her end på sandbankerne, men dækningsgraden var stadig relativ lav, ca. 10-30 % af stenene var dækket af epifauna. Dækningen af makroalger var >1 % på de fleste stenrev, dog kunne en enkelt lokalitet nå op på ca. 15 % dækning.

Stavsild er ny på områdets udpegningsgrundlag, og der er derfor ikke registreringer af arten i NOVANA-programmets overvågning. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give en nærmere beskrivelse af bestanden i området.

I området findes en høj forekomst af marsvin, som grundet beliggenheden af Natura 2000-området, tilhører Nordsø/Skagerrak-populationen. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin og vurderes at være stabil over den 22 årige undersøgelsesperiode.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne og den hensigtsmæssige drift ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret i klitnaturtyperne, da der er behov for indsats mod invasive arter og opvækst af andre vedplanter og høje urter.

For skovnaturtyperne i området vil en manglende gennemførsel af indsatsprogrammet, som f.eks. urørt skov, betyde at skovstrukturer som antallet af store træer og mængden af dødt ved ikke forbedres, der dermed ikke kommer de truede arter, der er knyttet til disse skovhabitater, til gavn.

Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen kan desuden medvirke til, at bestandene af stavsild og marsvin ikke sikres, og at bestandene går tilbage på nationalt niveau.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed.

Manglende realisering af indsatsprogrammet i Natura 2000-planen vil betyde at de potentielle gavnelige klimatiske effekter af planen udebliver, herunder øget binding af CO₂ forårsaget af større udbredelse af ålegræs og makroalger. Dette vil desuden betyde, at den undersøiske landskabsværdi ikke forbedres.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledning til klapning i Natura 2000-områder, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Planen indeholder desuden en indsats om regulering af fiskeri, som forventes at gavne den biologiske mangfoldighed i de marine områder. Såfremt planen ikke vedtages forventes disse effekter at udeblive.

Der er endvidere risiko for at landskabet vil fremstå mindre varieret og at tilgroning af fortidsminder ikke i samme omfang vil modvirkes.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, udebliver planens kumulative effekter i forhold til vandområdeplanerne og Danmarks Havstrategi.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Pleje og genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi, samt hedepleje, bekæmpelse af invasive arter og udlægning af urørt skov vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold.

Området rummer væsentlige arealer med naturtyperne forklit, havtornklit, grårisklit og klitlavning (2110, 2160, 2170 og 2190), og det rummer over 5 % af arealet af disse naturtyper i den kontinentale biogeografiske region i Danmark.

I og omkring Natura 2000-området findes bestande af flere fredede/sjældne arter, heriblandt orkidéer, stilk-månerude og norsk pileurt. Bevaring af den lysåbne vegetation ved sikring af pleje medfører generelt, at forholdene for ovenstående arter forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen. Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig § 3-beskyttede natur i området og rødlistede arter.

Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin, ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området. Planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapning, hvilket vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000 område N1 Skagens Gren og Skagerrak er beliggende i Frederikshavn Kommune, der har et indbyggertal på 59.000. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området.

Der er offentlig adgang til størstedelen af området. Natura 2000-planen vil kun undtagelsesvist og på mindre arealer kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Sikringen af den eksisterende natur kan dog have betydning for arealanvendelsen, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen kan blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Ændringer af hegning eller udlægning af arealer til urørt skov kan potentielt have en betydning for befolkningens adgang i området. Udlægning af urørt skov i området kan f.eks. medføre at muligheden for færdsel uden for veje og stier med tiden kan ændre sig.

Realisering af planens indsatsprogram forventes potentielt at give befolkningen og turister, der besøger området adgang til en mere spændende natur.

Miljøstyrelsen arbejder på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle som findes i væsentlig forekomst i Danmark og om der er behov for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Denne indsats vil også potentielt kunne medføre ændring i adgangsforhold.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt, hvilket kan øge den rekreative anvendelse. Der er etableret stier og informationsstandere i området. Kendskab til naturen og dens værdier vil desuden medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Visse indsatser, fx potentielle rydningsprojekter, vil kunne medføre ændringer i tilgængeligheden til delområder indenfor Natura 2000-området.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at Natura 2000-planens sikring af den eksisterende udpegede natur i området, bl.a. gennem sikring af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder ikke har indflydelse på jordbunden på land, idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der ikke vil blive gravet i jordbunden. Natura 2000-planen indeholder imidlertid en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapning, hvilket vil kunne have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje i dette område vil potentielt kunne medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed betyde mindre udvaskning af kvælstof til vandområderne.

Natura 2000-planen bidrager til at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af naturtyperne. Dette ville kunne bidrage til at gøre arealerne mere robuste overfor ekstreme vejrforhold og klimaændringer. Større udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i marine områder (som følge af indsatser beskrevet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed"), vil kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed potentielt have en gavnlig effekt på klimaet.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til områder, som har betydning for befolkningen.

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. Evt. regulering af fiskeri vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden.

1.4.6 Landskab

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte de store sammenhængende klitområder med mosaikagtige forekomster af både tørre og våde klit-naturtyper, som netop i kraft af deres store arealmæssige udstrækning er af stor betydning. Klitlavningerne er den dominerende habitatnaturtype i området. Klithede, grå/grøn klit og havtornklit er andre udbredte naturtyper i området. Særlig klitheden er af høj naturmæssig kvalitet.

Både de store forekomster af klitlavning og de noget mindre forekomster af naturtyperne forklit, havtornklit og grårisklit, udgør arealmæssigt mere end 5 % af naturtypen i den kontinentale biogeografiske region i Danmark.

Den marine del af området er fortrinsvist udpeget af hensyn til marsvin. Arten stavsild samt naturtyperne sandbanker og rev er også på områdets udpegningsgrundlag.

Områdets særkende er for den landfaste del først og fremmest et veludviklet rimme-doppe system, hvor vegetationen udvikler sig frit. Samtidig er området i stadig geologisk udvikling, med fortsat dannelse af nyt land på Skagen Nordstrand. Området er et af Nordeuropas vigtigste træksteder for fugle og rummer også flere sjældne planter. Størstedelen af området er fredet grundet Grenens store landskabelige, geologiske, biologiske og kulturhistoriske interesser, som er af såvel international som national betydning. Der er endvidere store rekreative interesser knyttet til området.

Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planens indsatser vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges.

1.4.7 Arter

Områdets meget varierede naturtyper er levested for en del sjældne planter, bl.a. nordisk øjentrøst, stilk-månerude, baltisk ensian, eng-ensian, norsk pileurt og skagen-hullæbe.

I området findes også en vigtig bestand af bilag IV-arten strandtudse, der har sine levesteder i områdets søer og klitlavninger.

Området er desuden et vigtigt område for marsvin og stav-sild.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, arter som lever i tilstødende områder m.fl., da planen indeholder indsatser, som hedepleje og bekæmpelse af invasive arter, til forbedring af habitater og levesteder for arter.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Hovedparten af området er fredet for at bevare et stort og sammenhængende naturområde.

Fredningen har til formål at sikre naturværdier og levesteder i området. Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af arter positivt. (Se afsnit vedr. Flora, fauna og biologisk mangfoldighed).

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven.

Tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter.

Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter er særlig et problem i klitnaturtyperne, hvor de forekommer spredt.

Området er generelt karakteriseret ved, at der er ret store, lysåben arealer i god tilstand med pleje, men også store arealer med manglende drift, hvorfor tilgroning, herunder tilstedeværelse af invasive arter, kan være en trussel.

Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer ligeledes naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold. Afvanding med svag effekt er registreret i grårisklit og en lille del af områdets klitlavninger.

Fjernelse af hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter,

herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatyper.

For de småsøer, der tilstandsvurderede, vurderes der ikke umiddelbart at være trusler imod fastholdelse af naturtilstanden.

Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod havpattedyr.

Der er positionsdata for fiskerifartøjer med bundsløbende redskaber på de to udpegede naturhabitatyper rev og sandbanke. Ligeledes er der positionsdata for fiskerifartøjer med garn, pelagiske og andre redskaber på begge habitatnaturtyper. Fiskeri med bundsløbende redskaber kan hindre opnåelse eller opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for områdets rev og sandbanker. Det kan dog ikke udelukkes, at en del af sejladsen er transport gennem området fx. til og fra Hirtshals Havn.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre depositionen af kvælstofforbindelser i området. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, mens næringsstofbelastningen af de marine naturtyper håndteres gennem Vandområdeplanerne.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om etablering af og fastholdelse af for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, herunder hedepleje og bekæmpelse af invasive arter på de lysåbne naturtyper. Denne indsats forventes at nedbringe truslen om uhensigtsmæssig hydrologi, tilgroning og ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Natura 2000-planens indsats om udlægning af urørt skov forventes at forbedre tilstanden af områdets skove og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe.

Planen indeholder desuden en indsats om undersøgelse af behovet for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr, samt fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området. Planen indeholder en indsats om at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande.

1.6 Internationale miljøbeskyttelses mål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelses mål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen på-virkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser. Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N1, Skagens Gren og Skagerrak, vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre tilgroning af en række lysåbne naturtyper og levesteder for ynglefugle. Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. I Natura 2000-området findes en del sjældne plantearter. Genetablering af naturlig hydrologi samt sikring af pleje medfører, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen. Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin, ligeledes forventes evt. regulering af fiskeri i området at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området. Planen indeholder en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klapping, hvilket vil kunne have en bred positiv

			afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området. Såfremt det af hensyn til stenrev vurderes nødvendigt at færdiggøre fiskeriregulering i Natura 2000-området eller der vurderes behov for at fastsætte eventuel anden regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.
Befolkningen	X		Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil gennemførelsen af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre en ændret drift på arealerne. Visse indsatser, f.eks. indsat om urørt skov eller pleje der medfører ændret hegning kan potentielt medføre ændringer i adgangen til delområder inden for Natura 2000-området, men samtidig give befolkningen en mere spændende natur. Samlet set vurderes planen at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god/høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet vil bidrage positivt. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne påvirke stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden på land. Natura 2000-planen indeholder imidlertid en indsats om opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning, hvilket vil kunne have en positiv på havbunden i og omkring Natura 2000-området.
Vand		X	Natura 2000-planen rummer ikke indsatstakrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i

			Vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje i dette område forventes kun i begrænset omfang medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed medvirke til at opfylde vandplanens mål.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Natura 2000-planen bidrager til at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper. Dette ville kunne bidrage til at gøre arealerne mere robuste overfor ekstreme vejrforhold og klimaændringer. Udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i marine områder, vil kunne medvirke til binding af CO ₂ i havet.
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkning; men primært omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper. I dette område er det særligt rimme dobbelt landskabet og det stor sammenhængende klit- landskab, som forbedres via plejetiltag.

Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X	Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker, skibsvrag eller andre menneskabte værdier, hvorfor planen vurderes ikke at påvirke kulturarv, herunder arkitektonisk og arkæologisk arv.
Arter	X		Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, og arter som lever i tilstødende områder positivt, da planen indeholder indsatser vedr. sikring af hensigtsmæssig drift og pleje af naturtyperne til forbedring af habitatnatur og levesteder for arter i området. Se også vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		X	Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredning, da fredningen har til formål at sikre naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage til.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for arealer med de lysåbne naturtyper og sikre levesteder arter på områdets udpegningsgrundlag. Evt. realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter. Planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsatser som evt. fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planerne skal generelt sikre en højere kvalitet af naturen og bidrage til en større biologisk mangfoldighed. Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området, hvor en indsats mod invasive planter og hjemmehørende vedplanter samt sikring

af en hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne og arternes levesteder skal bevare den åbne kl addedynamik i området. Med gennemførelse af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af de lysåbne naturtyper.

Planen indeholder en indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året, hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede træer, og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægger urørt skov, vil adgangen til området vil blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier, og friluftsfaciliteter i skovene. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Pleje af eksisterende natur, samt udlægning af landbrugsarealer til natur vil ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og med økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Det vurderes, at sikring af den eksisterende natur potentielt kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering potentielt kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. Hvis der på baggrund af indsatsen i planen vurderes behov for yderligere regulering af fiskeri i området, vil de endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

Med gennemførelsen af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af naturtyperne og arternes levesteder, og planen vurderes derfor overordnet ikke at have negativ indvirkning på miljøet.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde

habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden.

Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på 1 ha med fokus på arealer med en kortlagt forekomst af invasive arter på over 10 % dækning.

Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande skal fortsætte.

Den nødvendige fiskeriregulering færdiggøres på stenrev.

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Der er ikke kendskab til modstridende naturinteresser i området.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afreporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Skagens Gren og Skagerak (nr. 1). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk